

گزارش توصیفی و تحلیلی وضعیت فرهنگی و هنری استان آذربایجان غربی

هدف اصلی تحقیق حاضر توصیف وضعیت فرهنگی و هنری استان آذربایجان غربی؛ شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها، ظرفیت‌های بومی و تهدیدهای حوزه فرهنگ و هنر استان و شناسایی خواسته‌ها و نیازهای فرهنگی و هنری استان است. نویسندگان این گزارش افشار کبیری و ناظر علمی آن اسماعیل افقهی است.

با توجه به اینکه توصیف و تحلیل وضعیت فرهنگی و نیازها و خواسته‌های فرهنگی هنری استان‌ها برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق و همه‌جانبه در حوزه فرهنگ، نیازمند دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق از وضعیت فرهنگی و همچنین درک نیازهای فرهنگی با توجه به ویژگی‌های مذهبی، قومیتی، جغرافیایی، نژادی و... است، در پژوهش حاضر سعی گردید تاریخ تحولات فرهنگی و هنری استان آذربایجان غربی از جنبه‌های مختلف بررسی شود تا اطلاعات دقیقی از وضعیت فرهنگی و نیازها و خواسته‌های فرهنگی هنری استان به دست آید. بر این اساس مسئله اصلی تحقیق عبارت است از این‌که در حال حاضر وضعیت فرهنگی و هنری استان چگونه است؟ از چه نقاط قوت، ضعف، فرصت، ظرفیت‌های بومی و تهدیدهایی برخوردار است؟ و خواسته‌ها و نیازهای فرهنگی و هنری استان کدام‌اند؟

روش این تحقیق به لحاظ اجرا توصیفی و تحلیلی و به لحاظ هدف کاربردی است. این پژوهش در چند مرحله اجرا گردید؛ به‌طوری‌که ابتدا از روش کتابخانه‌ای برای توصیف سیمای تاریخی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین وضعیت آماری فرهنگ و هنر استان بهره گرفته شد. بدین ترتیب اطلاعات توصیفی از وضعیت فرهنگی و هنری با تأکید بر اقدامات، برنامه‌ها و منابع فرهنگی تولیدشده جمع‌آوری شد، سپس با مصاحبه با نخبگان فرهنگی، هنری و مدیران استان آذربایجان غربی، تحلیلی از وضعیت فرهنگی و هنری استان با تکیه بر نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها و همچنین نیازها و خواسته‌های فرهنگی هنری استان و با تمرکز بر گسترش عدالت فرهنگی ارائه گردید. در گردآوری اطلاعات ترکیبی از روش اسنادی و مصاحبه نیمه ساختاریافته بهره گرفته شد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل SWOT استفاده شد. بر اساس مدل SWOT نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای استان آذربایجان غربی در ارتباط با مسائل فرهنگی و هنری موردبررسی قرار گرفتند.

جامعه آماری این پژوهش شامل خبرگان فرهنگ و هنر اعم از اساتید، فرهیختگان، هنرمندان و نویسندگان برجسته، مدیران و غیره می‌باشد که برای انتخاب نمونه‌ای از آن‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند بهره گرفته شد. نتایج مبتنی بر وضعیت فرهنگی و هنری با تأکید بر اقدامات، برنامه‌ها و منابع فرهنگی تولیدشده حاکی از آن است که سازمان‌های مختلفی در این استان متولی امر فرهنگ هستند که اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صداوسیما، شهرداری ارومیه، و آموزش و پرورش از فعال‌ترین این سازمان‌ها به شمار می‌آیند.

نتایج بخش گزارش تحلیلی از وضعیت فرهنگی و هنری استان نیز بیانگر آن است که به لحاظ فرهنگی استان آذربایجان غربی علیرغم برخورداری از نقاط قوت و فرصت‌هایی مانند ظرفیت‌های بالای گردشگری در عرصه‌های مختلف، وجود تنوع و تفاوت‌های فرهنگی در استان، وجود بستر مناسب برای گسترش صنایع دستی و سایر فعالیت‌های فرهنگی و هنری و ظرفیت بالای استان در شکل‌گیری سبک خاص هنری در عرصه نقاشی و تذهیب،

برخورداری از بستر مناسب برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به‌ویژه در صنعت گردشگری، بالا بودن ظرفیت تاریخی و تمدنی بالا در آذربایجان غربی در حوزه میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری و حضور مفاخر، اندیشمندان و چهره‌های ماندگار فرهنگی هنری در استان از مشکلات و ضعف‌هایی مانند پایین بودن سرانه فضای فرهنگی و ضعف زیرساخت‌های فرهنگی استان آذربایجان غربی، ضعف حمایت‌های دولتی و مردمی از اصحاب فرهنگ و هنر، مشکل اجرای برنامه‌های فرهنگی به دلیل تنوع قومی و مذهبی استان، کمبود زیرساخت‌های لازم گردشگری در عرصه‌های مختلف در سطح استان و دغدغه معیشت و نبود بازار کار و درآمدزایی در حوزه فرهنگ و هنر و بی‌توجهی سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی به هنر و هنرمندان از جمله دغدغه معیشتی اصحاب فرهنگ، هنر از جمله خبرنگاران و هنرمندان و حاکمیت نگاه سنتی به صنعت فرهنگ، هنر و گردشگری از سوی دست‌اندرکاران فرهنگی و ضعف نگاه به بُعد کارآفرینی فرهنگی و هنری در آذربایجان غربی اشاره کرد.